

۲۶۵۱

دانشگاه تهران

دانشکده دامپزشکی

شماره پایان نامه ۸۰۳

سال تحصیلی ۴۰-۴۱

پایان نامه

برای دریافت دکترای دامپزشکی از دانشگاه تهران

موضوع

مطالعه انسداد روده در گاو

نگارش:

موسی - ررمصانی سراجاری

متولد - ۱۳۱۴ لاهیجان

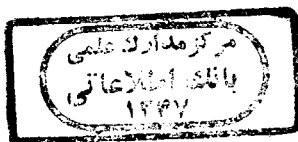
هئیت داوران

XXXXXXXXXX

آقای دکتر محمد حسینیون   دانشیار دانشکده دامپزشکی   راهنما و رئیس هئیت داوران

آقای دکتر عطاء المیزند افشار   استاد   "   "   داور

آقای دکتر محمد سنجر   استاد   "   "   داور

۲۶۵۱

ستایش بی پایان به پروردگار بگنا که عظمت وجودش موجب تحقق بخشیدن
آرمانهای من بوده است .

سیاس و تقدیر به پیشگاه آنانکه در تربیتم کوشیده اند تا شخصیت انسانی
رابد انسان که باید بشناسم .

تقدیم به :

— پدر روماد راجمدم که پیوسته در قلبم نور امید و اشتیاق به پیشرفت
و ترقی ایجاد کرده اند و در راه بی پایان رساندن تحصیلاتم زحمات فراوان
کشیده اند .

— خواه سران و برادران عزیزم که هر یک سهمی در به ثمر رسانیدن
آرمانهایم داشته اند .

— همسر عزیزم که پیوسته در قلبم نور امید و اشتیاق ایجاد کرده و از هر
کوششی فروگذار نبوده است .

— دو فرزندم رزا و امین که مایه زندگی من میباشند .

— دوستان عزیزیکه خاطرات ایام مصاحبتشانرا هرگز از یاد نخواهم برد .

تقدیم به :

— جناب آقای دکتر محمد حسینیون دانشیار محترم که با انتخاب
عنوان پایان نامه و قبول راهنمایی اینجانب از نهایت بذل
محبت در پیغ نفرموده و از محضر علمی ایشان همواره کسب فیض
نموده ام .

— جناب آقای دکتر عطاء اله زند افشار استاد محترم و گرانمایسه
دانشگاه دامپزشکی که افتخار شاگردی ایشان را همواره داشته‌ام .
— جناب آقای دکتر محمد سنجر استاد محترم دانشگاه دامپزشکی
که همیشه اوقات از محضر علمیشان برخوردار بودم .

فهرست

+++++

صفحه	عنوان
+++++	+++++
۱	۱- مقدمه
۲	۲- اتیولوژی:
۲	بخش اول - علل واقعی انسداد
۵	بخش دوم - عوامل ایجاد کننده مانع
۵	بخش سوم - نقش زایمان
۷	۳- نیرنگ بیماری
۱۸	۴- نشانیها
۱۸	۵- پیشرفت بیماری
۱۹	۶- ضایعات
۲۰	۷- تشخیص:
۲۰	اول تشخیص درمانگاهی
۲۰	دوم - تشخیص تفریقی
۲۵	سوم - تشخیص کالبدگشایی
۲۶	چهارم - تشخیص درمانی
۲۷	پنجم - تشخیص باسندرم مایعات بدن .

فهرست

XXXXXXXX

صفحه	عنوان
+++++	+++++++
۲۹	۸- پیش بینی
۳۲	۹- درمان :
۳۲	اول - درمان قبل از عمل
۳۴	دوم - درمان جراحی
۳۹	سوم - درمان های بعد از عمل
۴۲	۱۰- مشاهدات
۶۲	۱۱- نتیجه
	۱۲- منابع

مقدمه

+++++

تا آنجا که طب دامپزشکی نشان میدهد عفونت حاصله از انسداد روده نزد اسب
کرارا گزارش داده شده و در این مورد تحقیقات نسبتاً کافی صورت گرفته است از -
این نظر مشاهده و فوراً این بیماری در نزد اسب مارا بر آن داشت تا این بیماری را در
نزد گاو نیز مطالعه و اهمیت آن را تا حد امکان تشریح نمائیم .
انسداد روده در نزد گاوها عفونتی است که نسبت به سایر عفونتهای دستگاه -
گوارش این حیوان کمتر بوده ولی به علت وخامت و پیشرفت سریع بیماری و منجر شدن
بمرگ حیوان مطالعه آن جالب و مفید بنظر میرسد .
در اثر رشد سریع میکربها در این بیماری که منجر به ارسال حیوان به کشتارگاه
میشود و همچنین ظهور شوک در اثر اختلالات مایعات بدن تشخیص فوری نهایت
ضروری است . ما در تشریح این بیماری و علل مولده و مسببه آن سعی نمودیم
بتدریج مشاهدهات خود را در هر بخش با تشریح مطالب تئوری توأماً بنگاریم .
تا چگونگی تولید، پیشرفت - درمان بیماری بخوبی روشن گردد . امید است این
مجموعه - مورد استفاده قرار گیرد .

ایتولوژی (Etiologie)

+++++

بخش اول - علل واقعی انسداد :

۱- موانعی که در خود روده بوجود میآید .

الف - انواژیناسیون (Invagination) :

بسیار جسم که وارد روده میشود باعث گشاد شدن و منجر به يك انقباض گردید مو
 بنابراین کوچکترین کما لیبر میتواند در بزرگترین کالیبر جایگزین گردد . و همین
 علت است که انواژیناسیون در جهت مخالف ایجاد میگردد . تمام حالات انواژیناسیون
 که در مشاهدات کلینیکی دیده شده است در جهت طبیعی بوده است .

ب - ولولوس (Volvulus) - اگر چه مزانترگاوها کوتاه است ولی -

گره خوردگیها در نزد آنها از انواژیناسیون کمتر است . بعقیده کلارانس

(Clarans) هرگاه گاوی مقدار زیادی آب سرد بنوشد آب اذراضاود آن

میری به هزارلا و شیران و قسمتهای اولیه روده تهی وارد میگردد و در اینحالت خمهای

روده (Anser) متسع شده و انقباضات خود را از دست میدهند و در نتیجه

حرکات چهارنعل یا پرش باد ویدن - روده ۱۵ حرکات غیرطبیعی را تحمل کرده و

گره خوردگی ایجاد میگردد .

ج- سرطان (Cancer) - عسده ای سرطان را بعنوان

عامل انسداد ذکر کرده اند ولی در این مورد شرح کاملی داده نشده است.

د - حالت ارثی - از دیار بیش از حد طول روده، وجود يك -

در صورت تکثیر Diverticule و همچنین حالات غیر طبیعی تشریحی نیز از مسلسل

استعد کننده نباشند.

ه - آنتریتها و اولسرها ؛ میتوانند از عوامل استعداد کننده -

باشند بشرطیکه باعث اختلالات اعمال روده گردند.

و - اوزوفاگوستومیوز

وجود استعداد زیاد از انگشهای اوزوفاگوستوما - مناسبتاً حرکات رودی روده را

بعقدار قابل توجهی کاهش میدهد. (م-۱) ه

۲- موانعی که در خارج از روده ایجاد میشوند ؛

الف- پریتونیت (Peritonite) :

واکنشهای پرده منفاقی میتوانند با ایجاد چسبندگی يك محل را جهت عبوس شدن

خمهای روده (Adhes) ایجاد نمایند.

ب - فتق ها ؛ حلقه فتق نیز محل را جهت اقتباس ایجاد میکند

فتقهای مادرزادی - مانند فتق پرده حجاب حاجمز - فتق ناف - آنگوئینال

(inguinales)

فتقهای اکتسابی - مانند فتق حجاب حاجی و چهاره هدیگی مزانتسیر ،
 اپپلئون ولیگامان بزرگ بعد از اخته نیز در سطح قسمت باقیمانده طناب بیضه
 اختناق فتق پیش میآید .

ج - تومور اعضا* همجوار - مخصوصا تومور غد در مزانتسیریک
 که باعث فشار بر روی روده میگردد .

د - باقیمانده شریان نافی - عده ای باقیماندن شریان نافی را در
 چند مورد نشان داده اند .

د ر این حالات بقایای شریان ایچاد يك طناب واقعی بقطر ۳ میلی متر مینماید
 که از سقف محوطه لگن تا کف شکم ادامه داشته و ایچاد يك میله ای نموده که
 يك قسمت از خلف ژژونوم (Jejunum) به آسانی بدو آن -
 پیچ میخورد . این پیچ خوردگی معمولا موقتی است و در صورتیکه مدتی ادامه
 یابد بطور همیشگی باقی میماند . در این حالت تحویک روده بخوبی انجام نمیگیرد ،
 روده مستورم و حرکات آن نیز قادر به آزاد کردن آن نیست .

تذکر - تجربیات عملی نشان میدهد که در هنگام عمل جراحی شکم
 نیابستی آنسهای روده را (Ansa) زیاد ملامسه کرد بنحویکه از ایچاد -
 چسبندگی جلوگیری بعمل آید .

بخش دوم - عوامل ایجاد کننده مانع :

۱- اجسام خارجی - بهر شکل و اندازه که باشد میتواند مانعی ایجاد نمایند .

۲- تویک ها - که معمولا توده ای از پشم هستند که در روی آنها مواد معدنی رسوب نموده و تویکهای بزرگ را ایجاد مینمایند .

۳- کرمهای روده - آسکاریس - استرنگها - اگر چنانچه تعداد آنها آنقدر زیاد باشند که ایجاد کلافه یا گلوله ای را بنمایند در اینصورت از عوامل ایجاد کننده مانع محسوب خواهند شد .

۴- انفارکتوس (Infarctus) روده و مزانتس :

که در این مورد در بخش سوم شرح داده میشود .

بخش سوم - نقش زایمان :

بنظر عدّه ای از دانشمندان از جمله شاپات (Chappat) ضایعات

روده در اثر زایمان میتواند یکی از علل واقعی موانع و بالاخره انسداد روده باشد .

در هنگام زایمانهای سخت (وضعیت خلفی یا وضعیت قدامی با موقعیت غیر طبیعی

سسر) در لحظه زورهای حقیقی زایمان لبه تنگه قدامی لگن بوسیله جنین کاملاً

مسدود نگردید و بنابراین خصمهای رود ه (Anses) در بین لبه قد امی
 محوطه لگن و جنین محبوس میگرددند . این قسمت از رود ه ها بسهولت در موقع
 جنین
 خروج آزرده میشوند .

بنظر شایات (Chappat) اگر قبل از کشیدن جنین اقدام به بلند
 کردن گاو نمایند این حادثه بوجود نیاید .

این حوادث موجب وارد شدن ضربه و ضغطه و تورم رود ه ها گشته و در نتیجه
 واکنش سرو فیبری نی (Serofibrineuse) و چسبندگی پرد ه صفاق
 که منجر به انسداد میگردد بوجود نیاید و همچنین گاهی يك خونروی رود ه را مارض
 میشود .

فشار بر روی عروق مزانتر نیز موجب پاره شدگی مویرگهای جد ار رود ه گردید و قطرات
 خون بتدریج ایجاد لخته نمود و کم کم لخته ها مجتمع گشته و توسط پایه ای بسه
 جد ار رود ه متصل میشوند و همین امر امکان يك انسداد را سبب میگردد .

Pathogenie

نیرنگ بیماری

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

در حال حاضر سه نوع تئوری جالب باد رجات مختلف وجود دارد .

۱- تئوری عفونی :

در انسداد ساده ، روزه و گارنیر (Roger, ET. Garnier) وجود باکتریها

را (کلی باسیل ، بی هوازیها) در خون درد و مین روز ابتلاء نشان میدهند که

بعد از بهبودی از مین میروند - بعقیده بینیت (Binet) راه لنفی رل

مهمی را در انتشار میکربیها ایفاء میکند و بهمین علت ناراحتیهای ششی نیز وجود -

دارد . بهر حال این عوامل ثابت نبود و معمولا نیز باعث مرگ نمیکردند .

در انسداد مضاعف - میکربیها بخصوص تمام بی هوازیها بجز کلی باسیلها در قسمتها

مسدود شده حدت زیادی پیدا میکنند و بهمین علت است که تجویز سرم آنتی گانگرنوز

(ضد قانقرا یائی) ضرورت دارد .

۲- تئوری سمی :

بطور تجربی تزریق مایعات حاصله از انسداد ، در رود موجب ظهور پدیده های سخت

و علائم شدید در نزد حیوانات میگردد . در هنگام انسداد مضاعف ، مایعات حاصله

بیشتر از حالت انسداد ساده سمی هستند .

این مواد سمی از جدار رود آزاد شده و بد داخل محوطه شکم رسوخ نموده و
 قالاخره از راه لنف به تمام بدن میرسند .

انکروز (قانقرایا) موکوسرود در اثر عمل شیره بانکره آس که خود بوسیله شیره
 معوی (شیره رود) فعالتر شده با ایجاد میگردد و این نقاط انکروزه شده جذب
 مواد سمی را تسریع مینمایند .

درعکس حالت فوق، قدرت جذب رود ه کاهش پیدا کرده و با از بین میروند .
 مسمومیت ایجاد شده در بدن را بخوبی نمیتوان تهریح کرد ولی آنچه که مسلم
 است مواد زائد و زیمان آور در رود ه افزایش مینمایند بهرحال کلیه اعمال فوق در -
 بوجود آوردن بیماری سهمیم بود ه و آنها را نمیتوان نادیده گرفت .

۳- تئوری شوک :

بموجب نظریه (Reilly) انواع ناسمین در اثر اختلالات سلسله اعصاب
 ظاهر میشود این اختلالات ممکن است در اثر ضایعه مستقیم عصب کم کاری عصب
 یک رفلکس - اختلالات مایعات بدن، تومور رود ه، ناراحتی حاصله از مسمومیت ه
 عفونت عمومی - ضایعات غدد مزانتر - واکنشهای آلرژیک - یک شوک در اثر
 ضربه با هیجان ایجاد گردند . تمام این علل بوسیله یک واکنش فیزیوپاتولوژیک
 (Physiopathologie) باعث اختلال حرکات رود ه میگردد

فقط ممکن است علل فوق گاه در روی مرکز عصبی و گاه در روی راه‌های انتقال عصبی یا پلکسوس عصبی اثر نموده و نظم عصبی را بهم بزنند " .

عده ای از دانشمندان ثابت کرده اند که تحریک غد لنفاوی *Semi-lunare*

چپ یا عصب اسپلانشینک (*Splanchnique*) در کوبای اکثر اوقات باعث

اختلالات عروق حرکتی (*Vasomotor*) و گاهی فقط حرکتی میگردند .

این عده همچنین توانسته اند با تزریق موضعی سهوم میکربی یا سموم گیاهی

و بیایک ماده آلرژی زا در نزد حیواناتیکه قبلاً حساس بوده اند، انواعیناسیون ایجاد

نمایند . بعلاوه محققین ^{این} توانسته اند از غد متورم شده هزانتتر ماده محرکسی

کاملاً متمایز از هیستامین جدا نمایند، که این ماده قادر است سلسله اعصاب نباتی

را تحریک و در نتیجه عوارض حاصله را تولید نمایند . این گروه نیز رابطه بین ^{نقبات} ضات

غیر طبیعی روده را با کم کاری سلسله عصب نباتی نشان داده اند . در قسمت بالای

محل انسداد روده توقف عبور مواد غذایی موجب تجمع مایعات و گاز گردیده و در

نتیجه سبب اتساع روده و همچنین فساد آن ناحیه میگردد . در اثر مایعات جذب

شده بوسیله حیوان - مایعات ترانسودا و احشائی، افزایش ترشح مایعات هضمی

که بالاخره این مایعات سمی میشوند از یکطرف باعث اتساع خم روده گردیده و از طرف

دیگر گازهای حاصله از تخمیر در محل انسداد و بواسطه انتشار گازهای

خون و یا هوای بلع شده سبب اتساع میگردد .

فشار حاصله از این گازها بی نهایت زیاد است و حساسیت قسمتهای بالای روده نیز خیلی زیاد میباشند .

عامل انسداد باعث توقف عبور مواد شده و در نتیجه حرکات رودی افزایش پیدا میکند اما تونوس رود کاهش یافته و سبب افزایش قطر رود و در نتیجه اتساع ایجاد میگردد .

بنظر لسریش (Leriche) اتساع رود فقط مکانیکی نبود بلکه در اثر عمل عصب سمپاتیک گسه هم فعال است و هم تنهائی عامل متوقف کنندگانقباضات فیبرهای عضلانی صاف رود نیست اتساع رود بوجود میآید که اتساع و فشار باعث ایجاد ضایعات گردیده و ابتدا جریان خون سیاهرگی متوقف میشود و بالآخره گانگرن و نکروز حاصل میشود . ضعف و نازکی دیواره رود سبب میشود که سموم میکروبی از دیواره رود نفوذ نمایند . اتساع و فشار وارد بهرروی انتهای اعصاب جدار رود و مزانتره و واکنش زیررابطه میآورد :

واکنشهای بیمار در مقابل شکم درد و حرکات آن .

واکنشهای نباتی که باعث رفلکسهای موضعی (اتساع و اسپاسم) و رفلکسهای عمومی

که از راه مراکز بالائی (اعصاب نباتی) و بخصوص هیپوفیز اثر میکند ایجاد میشود .